

İNAN

TRABZON HALKEVİ KÜLTÜR DERGİSİ

Ayda bir çıkar

İÇİNDEKİLER

Trabzon İmar Edilirken	Abdullah Günel
İktisadî Konular	Baha Öndeş
Sanat Okullarının Memleketimize Sağlayacağı Faydalar	
Hayat Şiirinden Mısralar	Nurettin Özdemir
Fıkra Dair	İbrahim Örs
Bir Gün	Subutay Karsan
Trabzonda Bir Yıllık Ziraat Çalışmalarına Bir Bakış . . .	
Ayın Bir Gecelik Raporu	Sevim Alpaslan
Herşey Çılgın	Ümüt Ölmez
Gelişi	Subutay Karsan
Bisikletle Kuzey - Doğu Anadolu Gezisi . . .	Bekir Beret
Diviana Commedia	Nurettin Özdemir
Ağız Hıfzıssıhhası	Süleyman Emin
Gençlik için	C. A.
Halkevi Haberleri	

Yeni seri sayı :

36

OCAK

1948

Kuruş

25

Sayın Okuyucularımıza

Bazı zaruretler yüzünden mecmuamızın
intişarına üç aylık bir fasıla vermek mecbu-
riyetinde kaldık. Bundan sonra her ay
muntazaman çıkmasını sağlamaya çalışaca-
ğımız Mecmuanın bu teahhurundan dolayı
Sayın Okuyucularımızdan özür dileriz.

947 yılından üç alacaklı olan abonele-
rimizin hakkı mahfuzdur.

İNAN

TRABZON HALKEVİ KÜLTÜR DERGİSİ

Ayda bir çıkar

Yeniseri 36	OCAK	Sahibi : Abdullah Günel Yazı işlerini fiilen idare eden : Kemal Kefeli	Basıldığı yer : Yeniyol Basımevi	25 kuruş
----------------	------	--	-------------------------------------	-------------

Trabzon imar Edilirken

Yazan : ABDULLAH GÜNEL

Trabzonda birkaç yıldır kâh hızlı kâh yavaş devamlı bir imar faaliyeti görülmektedir. Bunun semeresi bugüne kadar meydana konulmuş bir takım eserler de vardır.

Kavakmeydan semtinde Hastane, Lise, Sanat okulu gibi beylik binaların inşası, Ataparkın yapılması, Zanos köprüsünün biçime

konması, Çamlık, Moloz, Kemer-
kayada birer gazinonun yapılması
Taksimdeki boş sahanın düzeltil-
mesi ve bir park haline getiril-
mesi, ehemmiyetli bazı sokakların
parkelenmesi ve son olarakta de-
re yataklarının betonlanması gibi
işler bu cümleden olarak zikredi-
lebilir.

(Devamı 2 inci sahifede)

Trabzonun asrî bir şehir haline getirilmesi her ne kadar plânlaştırılmış ve bu plâna göre bazı yıkımlar ve yapımlar icra edilmek te ise de işin esaslı ve geniş ölçüde başarılmasının zamana ve bilhassa paraya ihtiyaç gösterdiği meydandadır. Bunun için yapılacak işlerin en az iki zümreye ayrılması icabeder. 1—Gelecek zamanlara ve bol paraya bırakılması uygun olanlar, 2 — Hemen yapılması gereken işleri birinci kategoriye dahil olanlar; doğrudan doğruya şehrin bünyesini alâkadar eden işlerdir. Bunlar başarıldığı takdirde Trabzonun çehresi, durumu büsbütün değişmiş olacaktır. Bunun için bu neticeyi şimdiden elde etmeye heveslenmek hem beyhude bir gayret hem de şehir vak tinden evvel bir harabeye çevrilmiş olur. Yorgana göre ayak uzatmak hikmeti bu işde kesin bir zaruret halinde olmalıdır. Hele evleri, Dükkânları, Mağazaları; üçüncü derecede onarılması veya açılması icabeden bir yol, bir saha için yıkmak hiç doğru değildir. Bu yüzden şehirde mesken buhranı gittikçe ziyadeleşmektedir. Bunun için dere içlerinde mahalle aralarında veya boş alanlarda pek iptidai şekillerde bir takım meskenlerin inşa edildiği görül-

yor. Bu suretle Trabzon imar edilip güzelleşecek yerde, menfi bir istikamette gelişme gösteriyor ve gittikçe acaip bir şekil alıyor. Nerede ise çerden çöpten kulübe ler şehri istilâ edecektir.

Bir taraftan da şehrin belli başlı semt ve sokaklarında geliş güzel inşaat yapılmaktadır. Mese lâ güzel ve şehre ziynet verecek, bilhassa mesken sıkıntısını gidecek evler yapılacak arsaların yerlerine; dört duvarla çevrilmiş bir garaj oturtuluyor veya odun deposu yapılıyor.

Acaba Belediyenin vazifesi ve yetkisi bu gibi işlere taallük etmiyormu? Şehirde bina ve inşaatın bir tertibe yerinde bir ihtiyaca, bir estetik zevke göre olması icap etmez mi? Ve bu gibi hususata dikkat etmek ve nizam vermek Belediyenin vazifesi değildir?

İşte bir taraftan Trabzon imar edilmek ve güzelleştirilmek istenirken hiç farkında olmayarak kötüleştiriliyor. Berbatlaştırılıyor, eski asillik ve güzelliğini de yavaş yavaş yok ediyoruz.

Abdullah GÜNEL

Veteriner Bahisleri :

İktisadî

Konular

(Ateşin insanlar tarafından keşfi, Hayvanların ehlileştirilmesi, kıymetli nebatların tanınması; Bunlar üç büyük sütundur'ki medeniyet ve onun inkişafı bunların üzerine istinat eder.)
Cronacher

Tabiatın bütün güzelliklerini sinesinde toplayan Şirin Trabzonda kısa bir müddet kalabilmek bahtiyarlığına nail olabildim.

Gerek bu kısa müddet zarfında gezerek gördüğüm ve gerekse buradaki meslek arkadaşlarımdan uzun emek sarfetmek suretiyle hazırlamış oldukları kıymetli ve orjinal tezlerini gözden geçirmek suretiyle il hayvancılığı hakkında edindiğim intibaları kısaca arz etmek isterim.

Hayvan yetiştiriciliği Trabzonda mühim bir kıymet ve yekûn teşkil etmektedir. 1947 malî sayım kayıtlarına göre hayvan mevcudu 342970 baştır. Bu yekûna vergiye dahil olmayan damızlık erkeklerle tay, dana ve kuzu gibi küçükleri de ilâve edecek olursak bu rakam bir hayli kabarcaktır.

Bir memlekette hayvan ırklarını islah etmek için bir kaç usul vardır.

1 — Seleksiyon -istifa aynı ırk dahilinde en iyi vasıf gösteren ve verim kabiliyetleri yüksek olanları seçip damızlıkta kullanmak suretiyle,

2 — Hibridasyon - tesalüp veya melezleme: İki ırkı birleştirerek her iki ırkın iyi vasıflarını ve kabiliyetlerini bir şahısta toplamak suretiyle.

3 — Yüksek yetiştirme: Hariçten iyi evsaflı, yüksek verimli kültür hayvanları getirerek saf olarak yetiştirmek suretiyle.

Büyük Zootekni âlimi Kronacher: "Her hayvan kendi toprağının mahsulüdür," der

Birinci veya ikinci usulü takip ederek memleket ırklarını islah etmek daha faydalı ve daha emniyetlidir. Gayeye çabuk yetiştirir.

İl dahilinde sığır ve sonra koyun yetiştiriciliği başta gelir. Bugün sığır mevcudu 154975 baş olup bunun 151 490 başı inek ve 3485 başını da öküz teşkil etmektedir.

İl'in tabii güzelliklerine ve zenginliklerine rağmen ovaları, çayırıları, ve yaylaları azdır.

Buradaki hayvan yetiştirmesinde kemiyetten ziyade keyfiyet nazarı itibare alınmalıdır. Kemiyet keyfiyet ile kıymet kazanabilir. Arazisi dar, nüfusu fazla olan bu gibi yerlerde adetten ziyade iyi vasıf ve yüksek verim kabiliyeti aranılır.

İl dahilindeki mevcut inekler cüsse itibariyle küçüldüğü gibi verim itibariyle de azalmıştır.

Bunların islâhı için damızlık boğa, bakma ve besleme gibi üç mühim mes'eleyi halletmek iktiza eder. Damızlık boğa temini başta gelir. Bu da ya İl dahilinden veya civar illerden sağlanabilir. Buraya daha ziyade Doğu kırmızı tavsiye olunabilir. Damızlık boğa iki suretle yetiştirilebilir 1— İnekhane açmak suretiyle. 2 - Halk elinde doğan iyi evsafli erkek danaları alıp dana büyütme depoları tesis etmek suretiyle. 3 — Her ikisini birleştirmek suretiyle.

İl dahilinde Sayın Vali'nin kıymetli gayreti ve buradaki veteriner arkadaşların hizmeti ile küçük bir inekhanenin nüvesi atılmış bulunmaktadır. Bu memleket hayvancılığı bakımından cidden takdire şayandır.

İl'in iktisaden kalkınmasında büyük bir âmil olacak olan bu inekhanenin tevsii ile teşkilâtlandırılması iktiza eder. Kadrosu 40- 50 İneğe çıkarılacak olursa senede ortalama 20 boğa verebilir.

Bir taraftan burada yetişen boğalarla bir taraftan da halktan erkek danaların mübayaası suretiyle burada büyütülerek yılda 80—100 baş boğa sağlanabilir. Bu suretle 5—6 sene içinde İl'in damızlık boğa ihtiyacı az çok temin edilmiş olur.

Bu teşkilâtın kurulması için de inek sahiplerinin küçük, maddî bir yardımları kâfi gelebilir.

İl'in sığır yetiştiriciliği bakımından bunun yapılmasında büyük bir zaruret vardır.

Buradaki iyi evsafli damızlık boğalar yetiştikçe halk elindeki küçük cüsseli, zaif bünyeli, bozuk etraflı, ince kemikli boğaların derhal burularak damızlıktan çıkarılması icabeder.

Damızlık boğa temini işi halletmez. Bundan sonra daha mühim olan bakım ve besleme gelir.

Burada bakım, besleme ve hayvan meskenleri çok iptidai ve basittir. Hayvan bakımının besleme kadar ehemmiyeti ve kıymeti vardır. Bilhassa buzağların 5—6 ay analarını emmeleri ve bununla beraber büyüdükçe kesif gıda almaları icabeder.

(Saldım çayıra, Mevlâ kayıra olmamalıdır. Hayvanları yalnız kaba yemlerle değil aynı zamanda muhtelif kesif gıdalarla beslemelidir.

Hayvancılıkta gaye: Ucuz olan ziraî maddeleri hayvanlara yedirmek suretiyle et, süt, yağ ve peynir gibi daha kıymetli maddelere kalbetmektir.

Kışın telefâtı önlemek için yaz ve güz ayları hayvanlara çok iyi bakmak gerektir. Ata sözüdür. (Hayvanını yazlat, yazlatmazsan güzlet, güzletmezsen kışın derisini tuzlat)

Ne kadar doğru. Kışa zayıf ve mukavemetsiz giren hayvan ölüme mahkûmdur.

Hayvan nankör bir mahlûk değildir. Yedigini sahibine kat kat öder. Hayvana ne kadar iyi bakılır, iyi yemlerle beslenirse okadar iyi verimli olur. Aksi takdirde zamanla dejenere olur gider.

Sığırdan mâda Beygir, koyun ve keçi için de aynı mülâhazalar yürütülebilir. Bunlarda zamanla damızlık, bakım ve beslemenin eksik ve fenalığı yüzünden cüsseleri küçülmüş evsaf ve verim kabiliyetleri düşmeğe başlamıştır.

Bandırma Merinos yetiştirme
Çifliği Müdürü
Baha Öndeş

Sanat Okullarının Memleketimize sağlayacağı faydalar

Dedelerimiz, dünyaya medeniyeti yayan mübeşşirlerdir. Belki yer yüzünde Türkler olmasa bugünkü sanat ve medeniyet alemi yaratılmış olmazdı. Fakat ne yazık ki bütün dünyaya sanatı öğreten Türkler sonradan gerilemeğe ve bildikleri sanatları unutmağa; zamanın ilerlemesine, tekniğin dev adımlarla mesafe katetmesine ayak uyduramadılar. Bunun yüzünden başımıza hayli musibetler de gelmedi değil!..

Filhakika bir milletin yükselmesi ve ileri gidebilmesi için kültürlü insanlara ihtiyacı olduğu gibi teknik elemanlara da muhtaçtır. Bugün kuvvetli gördüğümüz devletlerin gücünü teşkil eden muhakkakki tekniktir.

Güzel yurdumuzu teknik, Cumhuriyet devrinde ziyaret etmeğe başlamıştır. Bilhassa son zamanlarda Büyük Milli Şefimiz İnönü'nün irşatlariyle adetleri çoğaltılan Sanat Enstitüleri bunun önemli bir misâlidir.

Birer kültür ve sanat kaynağı olan bu değerli müesse-

selerden yetişen teknik elemanlar; eski ustalar gibi gördüğünü taklit ederek yapan kimseler olmayacak; bunlar zekâlarını çalıştıran, ellerini buna göre işleten ve harikalar yaratan insanlar olacaktır.

Sanat okullarından yetişen ve yetiyecek olan gençler memleketimizin her köşesinde yükselecek olan fabrikaları işletecek elemanlar olacaktır. Bunların irade ve azimleriyle yeraltı servetlerimiz yerüstüne çıkacaktır. Geçmişte olduğu gibi gelecekte de bunların örslerinden etrafa sıçrayan kıvılcıklar Türklerin yaratıcı kabiliyetini her tarafa yayacaktır.

Günden güne rağbet gören bu mübarek müesseseler teknik sahada bugün geri kaldığımız Avrupa'ya bizi ulaştıracaktır.

Kurak yerde nasıl ki ot bitmez, canlı varlık yaşamazsa sanatsız bir ülkede medeniyet olmaz; ilerlemek görülmez.

İşte bunun için bugünün sanat okullarından yetişen binlerce genç yarının medeniyet yayıcısı olacaktır,

Hayat Şiirinden Mısralar ...

I

- Odabaşıoğlu - na

Bir kaya dibinden, şakırdıyarak
Akan su gibiydin; gürül gürül sen.
Nerde dalga dalga, rüzgârda esen
O kumral saçların? O sıcak busen?
Çalmaz oldu benden ben'i yakarak.
O günler ne güzel, ne sıcaktılar!..
O günler bağlardı hayata beni.

Sulara aksedip kalan çehreni
Aıyor gözlerim; nerdesin şimdi?
Nerdesin göynümün arzusu bahar?
Taştan taş ahenk taşırdı sular.
Güller yanağında katmer katmerdi.
Kalbim senin için en güzel yerdi.
Aşkın yeli ılgıt ılgıt eserdı. :
Hüsnün neden böyle sonuna erdi?
Neden gözlerinde dolgun bulutlar?

Es rüzgâr! erisin kaştın karı.
Ahenk taştan taş aksun sularda.
Arzum çiçek uçsın bu son baharda.
Ey aşk! alev alev ruhumu sar da
Bozulmuş görmesin gönül bâharı.

Nurettin ÖZDEMİR

* * *

Fıkraya Dair

Yazan : İBRAHİM ÖRS

Gazetelerin hemen hepsinde, muhtelif isimlerle muayyen yerleri işgal eden yazı çeşidinden bahsedecek değilim. Vakıa onlara da "Fıkra," diyorlar ama, onun gibi kısa ve öz oluşundan başka fıkra ile hiçbir benzerliği ve alâkası yoktur.

Fıkralar, nüktedan ve hazırcevap diye vasıflandırdığımız ileri görüşlü ince zekâlı insanların eseridir.

Çok kereler, anlatılan fıkraları gülümseme ile karşılar ve bunların ifade etmek istediği gizli manayı düşünmeyiz, düşünmek istemeyiz. Fıkralar, büründüğü mizah esvabından sıyrılınca bazan çok acı hakikatlerle karşılaşılır. Bu hakikatleri görmek gerektir. Yoksa fıkra söylenişindeki gayeye ulaşmış olmaz.

Başkasının "aldı verdi," siyle uğraşmanın yersizliğini belirten şu fıkraya bakın: Nasrettin Hocaya demişler:

— Bak, şu adam bir tepsi börek götürüyor.

— Bana ne, demiş.

— Evet ama sizin eve götürüyor.

— Sana ne?.

Fıkralar her zaman tezini yukardaki misalde olduğu gibi alenen açığa vurmazlar, rahmetli Cemal Nadin karikatürleri gibi insanı düşünceye davet ederler.

Birisine bir fıkra anlatmışlar, gülmemiş. Bir daha anlatmışlar, yine gülmemiş, Tekrar anlattıkları zaman gülmüş ve ilâve etmiş :

— Halâ anhyamadığıma gülüyorum.

Doğrusu, fıkralar karşısında bu derece lâkaydı, onları yaratan halk feylezoflarına biraz da hakarettir.

Fıkra bakımından zengin bir millet olduğumuz inkâr kabul etmez bir hakikattir. Nasrettin Hocalarımızın, İncili Çavuşlarımızın, Bektaşilerimizin Bekri Mustafalarımızın yarattığı eserlerin taşıdığı hususiyet, düşünen ve idrak eden bir gözle bakacak olursak gerçekten küçümsenmeyecek bir meziyettedirler. Bazan hiçbir kıymet taşımayan "sözde fıkralar," ı onlara atfetmekle cinayet denebilecek bir hareket yapıyoruz.

Fıkralar, içtimaî hayatın bir aynasıdır: İyilikler, kötülükler, dertler, yaralar hep onlarda belirir, dile gelir. fıkralarımız bir çok çeşitleriyle her mevzuu takviye edebilecek kadar boldur. Çok fıkra bilen bir insan, fikirlerini düşüncelerini açabilecek bir silâha sahip oluşu hasebiyle daima dinlenebilir; can sıkımaz.

Fakat şu var ki, fıkra anlatmak da inşad gibi bir sanattır, ı ve biraz da kabiliyettir. Galiba Eminönü Halkevinde üstad Burhan Feleğin "fıkra," mevzulu konuşmasını dinledikten sonra bu fikrimi bir kere daha takviye ettim. Fıkracı, jestlerle, mimiklerle kelime oyunlarıyla muhatabının bütün dikkatini üzerine çekmesini bilen ve anlattığı fıkranın götüğü gayeyi onun zihnine sindiren daha doğrusu sokan adamdır.

(Devamı 8 inci sahifede)

(Bařtarafı 7 ci sahifede)

Bugün her mizahî dergi ve gazetelerin sütunlarını dolduran fıkraların çoğu, dudaklarda bir tebessüm yaratmaktan başka bir hedefi olmayan yazılardır. Mizahî dergi veya gazetelerin intişarından gaye sırf karileri güldürmek olmadığına göre, koyulan fıkraların da uydurma değil, araştırma eseri olması lâzım gelir. Her biri

bir tezin müdafii olan nice nice fıkraları bulup canlandırmak, onları yaratanları araştırmak, ilgili münevverlere düşen bir vazifedir zannederim.

Gönül, Hoca Nasrettinlerle, Bektaşilerle, İncililerle ve onların ayarı halk feylezofları ile birlikte eserlerinin de ölüp gitmesine bir türlü razı olamıyor.

İ. Örs

BİR GÜN

*Yirmidokuz Birinci teşrin, gerçi nihayet bir gün,
Fakat bir ibadet günü, büyük bir düğün.
İsbat edilişi yaşanılacağıın, inkârı ölümün.
Bizi yirmidördüncü defa ziyaret etti.*

*Şehirlerimizi bayraklarla donattığımız,
Caddelerde resmigeçit yapan çocuklarımız,
Dünyada onunla yaşadığımız.
ATAMIZ onu bize emanet etti.*

Subutay KARŞAN

Trabzonda Bir Yıllık Ziraat Çalışmalarına Bir Bakış

Arazisi dar , arızalı ve nüfusu kesif olan ilimizde , müsait her imkân dahilinde yetiştirilen bitki cins ve nevilerinin , ayrıca bir hususiyeti haiz olması , kendisine has mevzii bir iklimi , ekolojik şartlara malik olmasından ileri gelmektedir. Bulunduğu arz derecelerine göre, çevrelerindeki bitkiler florasının ekseriyetini senesinde toplayabilen bölgemizde , ziraattan çok mesai sarfiyle ve çeşitli şubelerinden , küçük el sanatlarından da faydalanıldığı halde, maışet temini , zorlukla mümkün olabilmektedir . Halen bu hususta müsabet bir durum arz edemeyen epeyce miktar çiftçi ailesi bulunmaktadır .

Bölgemizin bu küçük köylü işletmelerinin mahsûllerini zararlılardan korumasını temin için , mükellefiyet usûlü ile her yıl olduğu gibi bu yılda, ziraat teşkilâtı marifetiyle bu ane kadar (363) domuz, (328) çakal ve (108) porsuk itlâf ettirilmiştir .

Meyveciliğimizin il iktisadiyatını kuvvetlendirmesi bakımından ; iyi vasıflarını bozabilen zararlıların önünü almak üzere , geçen yıllardan daha fazla olarak bu yıl da mücadeleye devam edilmiş ; ve turunçgillerdeki

koşnillere karşı 300 kiloya yakın ilaç sarfiyle 10000 i mütceviz ağaç, zeytin sineğine karşı 1200 kilo ilaçla üç partide 76000 zeytin ağacı ilaçlatılmıştır . Tarla mahsûllerine oldukça zararı dokunan danaburnu haşeresine karşı mahallî imkânlarla temin edilen zehirli ilaçlarla , 2500 dekar arazi ve Tarım Bakanlığınca gönderilen (Gesapon) dan 330 kilo sarfiyle epeyce bir miktar bahçe ve tarlalar bu zararlılardan temizlettirilmiş bulunmaktadır .

Bölgemizin özel idare fındalığından bu yıl aşı olarak yetiştirilen (5350) kadar mandalin, elma, armut, vişne . kiraz ve ceviz gibi meyva ağaçlariyle, yabancı halde (700) kadar elma ve (600) zü mütceviz sitrüs , 50 yi mütceviz biber (süs ağacı) fidanları , köylüye ve meraklılara tevzi edilerek ihtiyaçları nisbeten karşılanmış bulunmaktadır .

Memleketimizde eskiden epeyce inkişaf etmiş ve sonradan harp neticesi sönüş bulunan İpek böcekçiliğinin ihyası bakımından , özel idare fidanlığında dut tohumu ile yetiştirilen (4000) dut fidanı önümüzdeki yılda tevzie konacaktır . Bu iş için Tarım

Bakanlığı ile yapılan temaslarda (20, 000) dut fidanı bölgemize tahsis ve tefrik ettirilmiş bulunmakta olup, gönderildiklerinde mezkûr san'atın ihyası bakımından, meraklılarına tevzi edileceklerdir.

İlimiz iktisadiyatında en mühim rolü oynayan fındık mahsulümüzün daha randımanlı ve daha yüksek kalite de olmasını sağlamak bakımından T.C. Ziraat Bankası'na bu hususta köylüye açılan krediden istifade edilerek, fenî usûller dairesinde bu yıl 200 dekar fındıklık tesis ettirilmiştir.

Mahsulün verimini artırmak ve topraklarımızın akamete düşürülmesini önlemek bakımından bu yıl il içinde (2500—3000) ton azotlu sun'î gübre tevzi ettirilerek zurram ihtiyacı karşılanmıştır.

İlimizde ziraatımızın arzettiği veçhe koyu bir ziraat sistemi olduğundan, bunun gelişmesi de ancak bilgi ve sermaye ile sağlanabilir. Bunlardan sermayenin, devlet eliyle nisbeten temin olduğunu biraz olsun görmekteyiz; diğer kısım olan bilginin ise, ki buna daha çok ihtiyaç bulunduğu kanatını beslemekteyiz, bu da mıntakamızda bir Tarım veya Teknik bahçivanlık okulu tesisiyle mümkün olabilecektir. Bu sayede koyu ziraat sisteminin istediği bilgi karşılanacak ve geleneğin körleşerek göreneğin inkişafı temin edilecek ve netice itibariyle de il iktisadiyatı ileri bir hale yön almış bulunacaktır.

Diğer taraftan menşei Asyanın doğusu bulunan ve sonraları adım

adım garba doğru yayılan ve nihayet umumî harp sıralarında memleketimize de girmiş olan soya (Ballı Bakla) nın yağından, küspesinden ve gübre olarak kullanılmasından ötürü, bu çok gıdalı ve faydalı bitkinin bir fabrikasyonunun tesisi ile, memlekete çok büyük faydalar sağlanmış olacaktır. Bu husus ziraat dairesince, Yüksek Tarım Bakanlığına da arz edilmiştir.

Genişlemesi ve gelişmesi bakımından her yıl bütün bu hususiyetler ile birlikte kalkınması gayemiz olan ziraatımızı, günbegün inkişafıta görmek, ve talî ziraat işleriyle geçim sağlayan, yalnız kendi yağı ile kavrulabilen ve başka çarelere baş vuramaz bir hale koymağa uğraştığımız bu küçük işletmeleri, geliştiren bir durum, köylümüzü ve hepimizi sevindirmiş olacağı gibi, teşkilatımıza da bunu görmek bahtiyarlığına nailiyet çok çok yeter bulunacaktır.

**

Ağaç dikelim !

Bir yara çıplağı dağ
yamacına,
Bozkır güneşinin sert
kırbacına
Kuduran sellerin coşkun
hıncına,
Gögsünü gerecek
Ağaç Dikelim !

HİKÂYE

Ayın bir gecelik raporu

Yazan : Sevim Alpaslan

Bu gece Ay göğün hudutsuzluğu içinde, tekerleğinin bir yanı yaramaz el tarafından didiklenmiş edirne kaşarı gibi koşup duruyor. Ve beyaz bulut kümeleri kâh peşinden kâh yanından giderek bir maiyet erkânı gibi sadık takip etmekte.

" Saat 19-30 - Bu gece etraf pek sessiz. Ayaz fazla, çamur ve kar yığınları sokakları geçilmez hale sokmuş. Yoluma devam ediyorum. Taşlı çıkmazdayım. Veremli genç souk odasında öksürmeğe devam ediyor. Hükmüt doktoru "Bıktım artık sizden," diyip çıktı gitti. Karısı geldi, elinde bir tas çorba var. Yarısını hasta içti ve ince yorganının altına büzüldü.

Karısı ataşsız mangalın başında karnında duyduğu belirsiz kıpırdanışları sayıp, sevinmekmi, üzülmeği lâzım düşünüyor.

Saat 20- Sarboş Etem efendi evine geldi. Karısını yemeğini ısıta indire lapa yaptığı için dövdü. Çocuklar korkudan titreyiyorlar. Etem efendü başı çamur içinde temiz vatağına yattı ve sızdı. Çocuklarla karısı beğenilmeyen yemeği boş midelerine indirdiler.

Saat 20. 15- Beyaz panjurlu tirşe rengi köşkün kızı, namuslu annesini kandırarak bahçeye indi. Namuslu bir babanın oğluda onu bahçede ayazın altında bekliyordu. Bu geceki gencin yüzü yabancı, elele bahçivanın boş kulubesine yürüdüler. Hava adamakıllı soğudu.

Saat 20.30 za kadar bulutların altında kaldığım için hadiseleri seyre demedim..

Saat 20. 35- Beyaz köşkün bütün ışıkları yanmış, kalabalık dehşetli, odalarda insanlar terlerken dışarıda don ihtimali var. Kadınların çıplak omuzlarında ihtirashı erkeklerin nemli elleri geziniyor. Galiba böylelikle birbirlerini ısıtıyorlar. Masalar, kadehler, içkiler, kâğıtlar, paralar, hırs meşheri

Evsahibi yetmişlik, karısı otuzunda. Kristal aynalara akseden hayal ihtiyar bir kocanın karısı olmanın en-camını pek güzel gösteriyor.

Saat 20.40— Meşhur gençlerin ic-tima yeri basıldı. Hür fikirleri müdafaa cemiyetinin hür fikirlerini polis bekci sopasile dağıldı, ve elleri kelepçeli otomobillerle götürüldüler.

Saat 21- İki erkek bir kadın için bir birini bıcakladı, ikiside ağır.

Saat 21.15 - Bulut arkasında olduğum için karanlıktan istifade eden At Hüseyin ve avanesi karaborsacı Yahudi bankerin evini soymuşlar.

21. 55 te ıssız kır yolunda kaçarlar larken onları gördüm.

22. 10 —Yahudi soyguncu ortaklarına vaziyeti telefonla bildirdi. Polis işe el koydu.

Saat 22.20- Yetmişlik kocanın karısı, sevgili erkeğini bir anne gibi itina ile yatırdı. Ve bir yosma gibi otuzluk erkeğin kollarında uyudu.

Saat 22, 30 - İğrenç manzarayı görmek için bulut arkasına sinmişim, şimdi çıktım.

Saat 22. 35- Büyük İş ticaret hanesi deposunun gizli kapısında bir telaş var üç kamyon peşpeşine içeri girdiler, garaj kapısı ağır ağır kapandı.

Gümrüksüz mallar hep böyle gelir buraya.

Saat 22. 45 - Büyük iş ticarethanesinin sahibi daktilosıyla Aloma barda.

Saat 23 - Aynı ticaret hane sahibinin evinin üstündeyim. Üç çocuk dadılarıyla uyuyorlar. Hanımı kederli. Kederini güzel şöför gidermekle meşgul.

23- 10 Bu an üstünden geçtiğim sokak malûm evlerle dolu. Kapıların-
daki kırmızımsı ışıklaa, sokaklara taşan ahenk, belliki meclis kıvamında.

Saat 23,30 —Bulutlar maclisi seyrime mani oldular , yalnız çok sayın iki zatın —Zilzurna sarhoş— teşyi iki meşhure tarafından yapıldığına şahit oldum . Sayın zatın birisini tanıdım : Ahlak mücadelesi cemiyetinin muhterem reisidir .

Saat 23,40 — Genç kızlar derneğinin duvarları ışığın altında parlıyor.

23,45 — Derneğin çok sayın hamisi beslemesine hamiyet dersi vermekle meşgul . Ellilik milyoner onyedisindeki köylü kızını bir dizi altınla yola getirmek gayretinde ve biraz sonra beşibirlikler genç kızın gerdandında parladı .

Saat 24 — Meşhur kumarhane işe henüz başladı . Ricalin heds-i burada. Haydan gelen paralar huya gitmekte,

Saat 24,30 — Gece işi yapan fabrikalardan birisinde kaza oldu . Altı çocuk babası bir adam gözlerini kaybetti ,

24,35 — Patrona haber gitti. Hastahaneye kaldırıldı . Fakat patron vereceği tazminatı "Kendi hatasıyla oldu," diye vermekten kaçacak plân aramakta .

24,45 — Çarşı mahallesindeki eskicinin bir bebeği dünyaya geldi. Boş odada kimsesiz bir doğum . Bu kadını doğum evi "Yer yok," diye almamıştı .

Saat 1 — Kara bulutlar kalınlaşıp artıyor . Şimdilik uzaktalar .

Saat 1,30 — Şehir hastahanesinde iki hasta can çekişiyor . Hemşireyle nöbetçi doktor kaputlarına sarılmışlar mehtap seyrediyorlar .

Saat 2 — Eskicinin bebeği öldü .
Saat 2,25 — Çınar sokağındayım. Feryatlar mahalleyi sarsıyor . İki kızı bir oğlu olan bir kadıncağz tifodan ölmüş . Çocuklar şaşkın , bir yaşlı komşuda mırıl mırıl kuran okumakta.

Saat 3 — Yurt Kız Lisesinin yanından geçiyorum . Felsefeden kırık not alan bir talebeye yakışıklı felsefe hocası gece dersi vermekle meşgul .

Saat 3,30 — Hava dehşetli kapattı . Siyah bulutların istilâsına uğradım .

Saat 3:40 — Karayel şiddetlendi . Denizde dalgalar yükselmeye başladı.

Saat 3,55 — İki motör ani fırtınada tedbirsizlik yüzünden battı .

Saat 4,15 — Şilepler , postalar liman arıyorlar . Malumunuz gibi buralarda liman yoktur . Kar tipiye dönüyor .

Saat 4,30 — Tipi var . Gemilerin acı acı seslerini duyuyorum .

4,35 — Görüş saham sadece bulutların üstündedir . Yer yüzüyle âlâkam kesildi .

Saat 4.40 — Şatoma girdim.
Kar dünyanın üstüne yağdı . Ve Ayın seyrettiği şehri örttü. Beyaz lekeli örtünün altında eski çirkef , manzara gözden kayboldu .

Sanki yarın ilk hararete bu beyaz örtü eriyip yok olmayacakmış gibi vicdanlar sevindiler .

Ve düşünmek istemeden yollarına devam ettilerki , yarın bu yol daha mülevves bir bataklıkla önlerine çıkmayacakmış gibi .

Sevim Alpaslan

Ağacı

Sev!

Çocuk doğar, beşiğe girer,

Ağaçtır !

Büyür, ölür, tabuta girer

Ağaçtır !

Ağacı Sev !

Herşey çılgın

Çılgın bugün tabiat,
En tatlı ürperti kalbimde..
Sular akmanın,
Çiçekler açmanın,
Kuşlar uçmanın hazzında;
Kanat kanat hülyada ufuklar,
Bugün "ruhumda bahar, Gönlümde bahar."
Rüzgâr çılgın, bulutlar sarhoş,
Akşam..
Çılgın renklerden bir alev bûse.
Musiki çılgın bir iştihak verirse..
Köpüklerden bir şiir Venüs'e
Nasıl gönül vermez insan,
Nasıl sular hazza ermez ?
Çılgın bir iştihak o alev bûse..
Venüs'e

Ümüt Ölmez

GELİŞİ

Bedri Rahmi Eyüpoğlu'na

Gökde yıldızın kâyıışı gibi,
Evde çocuğun doğuşu gibi,
Ne rıza soruşu, ne haber verişi oldu.
Bir yaz akşamı ansızın gelişi oldu.

*Türlü kokular süründü,
Binbir surete büründü.
Huri şeklinde, güzel şeklinde, yâr şeklinde göründü.*

*Kapıyı üstüne kapasan, yapamazsın,
Ardına kadar açsan, olmaz,
Kulağını sesine kapıyamazsın.*

Bunca memleketler dolandı.
Cümle renklere boyandı.
Ve bir yaz akşamı ansızın geldi.

*Uyandı içimde bir şey, uyandı.
Aşk geldi kapıma dayandı.*

Subutay KARSAN

BİSİKLETLE

Kuzey - Doğu Anadolu

GEZİSİ

5 Bekir BERET

Mütemadiyen yükseliyoruz, Maçkada rakım ikiyüzyetmiş metre iken şimdi zannedersem 800 m. civarındayız. Elde bisiklet, ıslak yollar, kül renkli bulutlar altında adım adım uzun yolları ve tükenmiyen virajları dolanıp gidiyoruz. Su adeta sathan aktığı için kısa mesafelerde muhakkak olarak yatak, göze veya çeşmeye raslanıyor. İkimizde bu güzel sulara dayanamayıp hemen ekserisinden içiyoruz. Adeta emme, basma tulumlar vaziyetindeyiz. Bir taraftan su içerken diğer taraftan terle tardediyoruz. Halbuki diğer taraftan da üstümüze de yağmur yağıyor...

Yolun uçurumlu ve tehlikeli ciheti olan sağ taraf demir korkuluklarla, şoförleri her'an dikkatli bulundurmağa davet eden levhalar dikilmiş...

Bu arada, 1929 senesi "Büyük Of—Sürmene heykânında,, mühim zararlar görüp, hükümet tarafından toprak verilerek yerleştirilen köylülerin kurmuş oldukları "Yaraganda,, köyünde tipik mesken şekilleri görüyorum. Filhakika burada, malzemesi tamamiye coğrafi çevreden temin edilmiş ve plânı köylünün kafasından doğmuş orjinal mesken örnekleri bulunuyor. Aynı zamanda, buraya gelinceye kadar geçmiş olduğumuz bu

güzergâhtaki iskân şekli de yine "Doğu Karadeniz bölümünde,, raslanan "dağınık iskân şeklinin,, en güzel misallerini veriyor.

Yine bu kısmın karşısına raslayan mukabil aklanda, sarp bir yarda kilsî arazi içine oyulmuş 12—14 mağradan müteşekkil "Yeraltı iskân şekli,, bulunuyor.

Yol boyunca yakın mesafelerde değişen, daimî yol bakım amelelerine raslanıyor. Her 2—3 kilometreye bir kişi bakıyormuş. Bu kısmın bakımından, düzeninden onlar sorumlu imişler. Ayrıca 10—15 kilometrede bir "Transit yolu bakım evleri,, bulunuyor.

Transit yolu, eskisine nisbetle az faal görünüyor. Bununla beraber, bugünkü seyahatımız sırasında onbeş yirmi motörlü vasıtaya (Çoğu kamyon) tesadüf ettik. Dikkatimi çeken bir cihette yaya yolcu sayısının çok olmasına mukabil; binek ve koşum hayvanlarının az olması idi. Bundan, muhitte binek veya yük hayvanlarının az olduğu neticesine vardım.

Yolun üstü adeta meskûn bir hal gösteriyor. Hemen bütün yol boyunca münferit evlere, dağınık köylere ve bilhassa adım başında bir bulunan köy dükkânlarına raslanıyor. Zaten vadinin her iki yamacında, nisbeten düz olan yerlerde 2—3 km. ara-

lıkla köylerin devam ettikleri müşahade olunuyor.

Artık akşamın karanlığı etrafı sarmağa ve uzakları seçmemeğe başladık. İnce bir şekilde yağmakta olan yağmur da tedricen azalarak durdu... "Korshanlar,, köyünün başındaki uzun inişten faydalanıp hızla köyün içinden geçerken, Korshan'ın bütün çocukları ile köpekleri bir müddet arkamıza takılıp türlü feryat ve havlamalarla bizi teşyi ettiler...

Yolun burasında hava iyiden iyiye kararıştı. Herhalde saatta (20,30) olmalıydı. Bilhassa semayı örten koyu bulutlar sebebiyle etraf simsiyah kesilmişti. Halbuki bu gece ay, bedritam halinde olacaktı. Bununla beraber, şösenin üzerindeki hafif beyazlığı 10—15 m. ilerisine kadar zorlukla da olsa seçebiliyorduk. İki üç yerde bisikletle gitmemize rağmen sağımızdaki uçurum dolayısıyla artık yayan yürümeğe başladık. Bu arada karnımın bir hayli acıktığını hissediyordum. Ortalıkta, hareket etmezsek bizi üşütecek derecede serinlikte peyda olmuştu.

Böylece, karanlıklar içinde ve yolun bu kısmında önümüzü göstermeyecek derecede kesifleşen sisler arasında yarım saattan fazla bir müddetle ıslak yollarda, tabiatın derin sessizliği içinde yürüdük. Nerede bulunduğumuzu tam tayin edemediğimiz bir yere gelince, sağımızda birdenbire beliren ve uzaklardan titreyen sönük iki ışık gördük. Bu ışıklara hem sevindim ve hemde şaşırdım! Çünkü benim bildiğim Hamsi köyü, birçok ışıkları bulunan ve bir kasaba manzarasında bir yerdirdi. Halbuki biz, iki

sönük ışık hüzmelerini görüyorduk. Bu ziyanın hizasına gelince burasının Hamsi köyü olmadığını inkisarla anladık.

Meğer burası köyün en aşağısındaki uzak iki evi imiş...

Nihayet Hamsi köyü deresini, bunun üzerindeki taş köprüyü geçince köye yaklaştığımızı anladık. İse de, daha da dikleşen ve bir hayli dönemeçleri bulunan bu kısım bize çok uzun gelmeğe ve hamlık dolayısıyla gün yorulmuş olan ayaklarımıza ağır gelmeğe başlamıştı.

Buradan itibaren sisin kesafeti daha da artmış olduğundan ve yolu seçemeyecek dereceye geldiğimizden, izci çantası içinde bulunan elektrik fenerini —Bir hayli aradıktan sonra— bularak, yaktık. Diğer taraftan tabanca ve bıçağımızı da ihtiyatan hazırlıklı bulundurduk. Zira böyle gezimizde mahzurları vardı. Çünkü beş altı gün önce Maçkada beliren bir Vaşak, arka arkaya iki çocuğu öldürmüştü. Bu bakımdan tedbirli olmamız icab ediyordu...

Diğer taraftan gittikçe sabırsızlığımız da artıyordu. Çünkü köye çok yaklaştığımızı anladığımız halde el'an oranın ışıklarını göremiyor, gecenin derin sessizliği içinde civarda hayatın olduğunu ihsas eden bir emareye bile raslamıyorduk. Önümüzdeki yüksek sırt bizden herşeyi saklıyordu.

En nihayet; son virajı da dönünce beyaz sisler arasından birdenbire parıldayan bir ışık küresi, o günkü çetin yolculuğumuzun sona erdiğini müjdeliyordu!... Yeni bir hamle yapılarak bu ışığın altına geldiğim vakit

saatim gecenin (21,30) nu gösteriyordu ..

İlk tesadüf ettiğimiz birisinden temiz bir otelin nerede bulunduğunu sorarken , arkadaşımızdan evvelâ aşina ve dost bir sesin , onu takibinde birçok seslerin , isimlerimizi çağırdıklarını sevinçle duyduk. Arkamıza dönünce bir kaç Trabzonlu öğretmen arkadaşımızın etrafımızı sardıklarını gördük . Kısa bir müddet içinde yıkayıp temizlendikten sonra , parlak ışıkları sokaklara kadar yayılan ve böyle dağ başında bulunacağı tahmin edilemeyen lokantanın geniş salonuna girdik . Gecenin geç saatlarına rağmen yine de, ummadığımız çeşitte , lezzetli yemekler vardı ,

Bir taraftan yemeği yerken, diğer taraftan da etrafımızı kuşatan dostlarımızla konuşmaya koyulduk . Onlarda bu beklenmedik yolculuğa hem hayret ediyor ve hem de hasret gösteriyorlardı . Hakikaten, içlerinde tabiat aşıklısı ve böyle seyahatlere meraklı olanlar vardı .

Bu arada lokantanın içinde asılı duran termometreyi görünce coğrafyacı merakile yanına gittim . Ve suhunetin (19) derece civarında olduğunu tesbit ettim . Termometreyi bahçeye çıkarıp açık havada okuyunca gecenin soğuğu, sisi ve buranın 1078 m. olan rakımı dolayısıyla müş'irin (10) rakamı üzerinde durduğunu gördüm . Halbuki aynı günde Trabzonda suhnet (28) derece idi...

"Hamsi köyü,, güzel bir sayfiye yeri . Temiz oteli , ucuz pansiyonu , her keseye elverişli gelecek ve yolcuları memnun edecek lokantası var.

Sonra , bulunduğu yerin güzelliği, sularının saflığı, köyün etrafını süsleyen çam ormanlarının görünüşü , bütün yamaçları örten dağ yaylaklarının imtidadı ve bizzat köyün bir garpli çehresi göstermesi , her saatte hareket eden nakil vasıtalarının bulunuşu bakımından istikbali parlak bir turist köyü olsa gerek... Her ne kadar burası , medenî insanın her ihtiyacını tam karşılamıyorsa da yine de başlıca ihtiyaçlarından birçoğunu dağ başında bir arada toplamış bir yer sayılır..

Yemek ve sohbet faslı bitince, ertesi sabah erkenden yola çıkmak kararile odamıza çekildik . Fakat yatmazdan önce , o günkü yağmur dolayısıyla iç çamaşırlarımıza kadar ıslanmış olan elbiselerimizi nasıl kurutacağımızı düşünüyordukki , tam bu sırada odaya giren otelin yamâğı : "Kolayı var beyim...." dedi " Bizim lokantanın mutfağına bu gecedan elbiseleri asarak yarına mükemmel kurur...." dedi. Bu fikri yerinde bularak, bir hayli yekûn tutan ıslak elbiseleri garsona verdik .

Saat 23 e yaklaştığımızdan yataklarımıza uzandık . Kısa bir müddet sonra da ; o gün iyice yorulmuş olan vücutlarımız , rahat ve derin bir uykuya vardılar . . .

— Sonu var —

— Ölüm kolay, yaşamak güçtür. Dünyaya gelen yavrularımızı yaşatmasını bilelim.

Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Merkezi

Denemeler

Diviana Commedia

Yazan : Nurettin Özdemir

— Geçen sayıdan devam —

Cehennemin son dairesi devlerin bulunduğu yerdî. Dünyada tanrının kudretine teveffuk etmek istiyen devler cehennemde kudretsiz bir halde bulunmaktadır. Bu daire de muhtelif kısımlara ayrılmaktadır. Birinci kısımda ana ve babalaryile akrabalarına hiyanet edenler bulunmaktadır. İkinci kısımda cezalarını çekenler ise, vatan hainleridirler. Dante bütün bunları görüp, gezdikten sonra başşeytan luciferin ve klâvuzu Virgilin yardımlarıyla cehennemden ayrılmıştır...

Başlangıçta da yazdığımız gibi, bu esere remzi bir seyyahatname nazariyle de bakılabilir.. Çünkü bütün bu yerleri, Dante, kendi muhayyilesinde yaratmış. Bütün bu insanları kendi muhayyilesinde konuşturmuştur.. Uhrevî hayatı bu kadar vuzuhla canlandıran muhayyile şüphesizki denizler kadar engin. gökler kadar geniştir.. İlâhî komedi on üçüncü asırla, on dördüncüyü karakterize edip, bütün çıplaklığıyla ortaya koyması bakımından çok önemli ve kıymetlidir Dante bu eserinin, birinci kısmında yani cehennem bölümünde, kendi devrinde

ve ona tekaddüm eden devirlerde yaşayıp fakat hayalindeki dünyaya lâyık olmiyanların cezalarını bir hakim titizliğiyle vermektedir.. Onun dünyasıda iyilik hakim olduğu için, bu eserinde yaşayan fakat yaşamaya lâ-yık olmiyan bir çok kimseleri de öldürmüştür.. Meselâ Dante, baba, ana ve akraba kaatillerini hiç bir zaman affetmediği için vücutlarının içine ruh yerine şeytan sokarak, ruhlarını, daha jömeden cehenneme koymuştur.. Nitekim, Dantenin cehennemin dokuzuncu katında ziyaret ettiği, kaynanasını evine davet edip öldüren Brankad Oryo bu ziyaretten çok daha sonra ölmüştür. Bu da gösteriyorki Dantenin dünyası fenalık kabul etmemektedir... Bu bir görüş ve düşünüşdür.. Şair kendi düşüncelerine göre aykırı hareket edenlere cehenneminde yer vermiştir.. San'atı sanat olarak düşünürsek buna karşı hiç bir itirazda bulunamaz ve sanatkârın ortaya koyduklarına hürmet ederiz.. Fakat bunlar kendimizin ve cemiyetimizin nizamlarına, inançlarına, düşüncelerine uygun olmadığı için çok zaman yabancı kalır. Aleyhinde bulunuruz... Hatta hareketlerimizde daha ileri giderek san'atkârı müfterilikle, delilikle itham etmekten

Devamı 21 inci sahifede

Ağız Hıfzıssıhhası

Ağız, sıcak, ıslak ve kalevî bir mühit olduğundan mikropların yaşaması için çok elverişli bir vasattır. Bundan başka dişlerin vaziyeti icabı husule gelen diş aralıkları, ağızda hiç eksik olmıyan yemek kırıntıları ve epitelyalı döküntüler — Ağız ihata eden gışayı muhati tabakasının aşınarak dökülmesinden husule gelen küçük parçalar — da mikropların devamı surette türeyip sür'atle çoğalmaları için ayrıca birer mühim sebep teşkil eder. Bu muhtelif ve müsait aite bir de dişlerin koleleri - Dişlerin diş etlerini birleştigi mahaller — hizasında toplanıp diş etlerini mütemadiyen tahriş eden ve iltihaplandıran taşları da ehemmiyetle ilâve etmek lâzımgelir. Bu itibarla ağız hıfzıssıhhasının gayesi: 1 — Taşların tavazzuuna mani olmak, 2 — Dişleri ve ağız derisini yemek kırıntılarından, epitelyalı döküntülerden kurtarmak, 3 — Ağızda bulunan mikropları tahrip veya tadil etmektir.

Ağız hıfzıssıhhasına itina edenler aynı zamanda vücudunun umumî hıfzıssıhhasına da yardım etmiş olurlar, çünkü sıhhati tam yerinde olanların ağızlarında bile hiç bir mazarrat tevhit etmeden yaşıyan mikroplar her hangi bir sebeple nefes yollarına veya hazım borularına geçip oralarda üreyen marazî bir takım hadiseler tevhit edebilmektedirler. Şu halde kabul etmek zaruretindeyiz ki bu müzir anasırı en kolay yakalayabileceğimiz yerde yani ağızda tahrip etmek her kes için sıhhi bir zarurettir.

Netice olarak ağız hıfzıssıhhasında iki hedef tebarüz eder: Biri dişleri ve ağızın her tarafını tam sıhhatta bulundurmak, diğeri ağızdaki mikropları öldürerek umumî hıfzıssıhhaya da itina etmiş bulunmak.

Bu sebeple ağızda tatbik edilmesi lâzımgelen sıhhi itinalar da iki esaslı noktada toplanabilir: Biri dişlerin temizlenmesi diğeri ağız boşluğunun dezenfeksiyonu.

Dişlerin temizlenmesi ağız hıfzıssıhhasının en esaslı safhasını teşkil eder, çünkü dişler iyice temizlenib diş aralıklarındaki yemek kırıntıları vesaire tamamen izale edilmedikçe dezenfeksiyon için kullanılacak antiseptik — Muzaddı taaffun — mahlûlün tesirine imkân yoktur. Bunun için dişleri temizlemeden yapılacak antiseptik gargaların hakkile müessir olabileceğini ümit etmek doğru olmaz.

Dişlerin temizlenmesi: Dişlerin mihanikî temizliği, dişler üzerinde toplanan kalker vesaire teressubâtı silebilecek derecede sert ve mukavim bir fırça ile yapılır. Dişleri fırçalarken en ziyade dikkat edilecek şey fırçayı dişlerin hem iç tarafına hem dış tarafına ayrı ayrı itina ile sürmektir. Hangi tarafta olursa olsun ve diş ne kadar uzakta bulunursa bulunsun en çok dikkat edilecek nokta kolelerdir. Buraları temizlerken diş etlerinin çekilmiş bulunmasına veya çekileceğine hiç kulak asmamak lâzımdır.

Fırça ufkî vaziyette ve koleleri temizleyecek surette hafifçe meyilli ve aynı zamanda kılları diş aralıkları

rına sokacak vaziyette basılarak sürülmelidir.

Şayet fırça yumuşak olursa bu manevra esnasında fırçanın kılları dişlerin muhaddep kısımlarında bükülerek aralıklara girmez.

Bir çok pratisiyenler tarafından tavsiye olunan yukarı - aşağı, aşağı - yukarı fırçalama gayet fena bir tarzıdır. Çünkü bu tarz fırçalama, temizliğin esas noktası kole hizalarını kat'iyen temizlemez, hakikaten de bu istikametlerin birinde fırça koleyi köprü gibi atlar diğeri istikamette de uzvi artıkları dişle diş eti arasına iterek diş etlerini iltihaplandırır ve piyore denilen müzmin bir hastalığa müsait kılacak vaziyette dişin etlerle olan irtibatını za'fa uğratar.

Diş fırçalanması en az bir defa yapılmalıdır, tercihan akşama tehir edilmelidir, daha iyisi sabah ve akşam hatta — dişlerinin vaziyeti muntazam olmıyanlar için — her yemekten sonra yapılmalıdır. Bundan başka ipek veya kauçuk bir ipliği diş arasına geçirerek diş aralıklarını temizlemek te çok faydalıdır, fırçayı kullandıktan sonra kıllarının daima sert kalmasını ve uzun müddet muhafazasını temin için iyice kurutmalıdır, kıllar mukavemetini kaybettiği günden itibaren fırça değiştirilmelidir.

Dişlerin dil tarafını bilhassa alt ön dişlerinkini hakkile temizlemek için eğri fırçaları kullanmak şayanı tercihtir. Fırçalama, su ile tercihan kaynamış su ile yapılmalıdır.

Fırçanın bu mihanikî tesirine, macun, toz veya sabun gibi dış mustahzarlarını ilâve etmek icap eder mi?

Bu mühim mes'ele ile ağız hıfzıssıhhasının diğeri kısmına inanın gelecek nüshasında devam edilecektir.

Süleyman Emin

DIVIANA COMMEDIA

— 19 uncu sahifeden devam —

çekinmeyiz... Dantenin ilâhi komedisi de bu sebepten üzerinde durulacak bir eserdir... Meselâ: Şairin Hazreti Muhammed'e cehenneminde yer vermesi bu hususta münakaşa götürür bir mevzudur.. Kendi cephemizden, kendimize yontarak konuşmak istersek o büyük dahiye müfterilikle, o kudretli dehayı dalâlete düşmekle itham ederiz.. Fakat toleranslı hareket ederek eserin durumunu ve meydana geliş şartlarını gözden geçirecek olursak sanat için zararlı olabilecek bir hükme vardığımızı itiraf etmekten çekinmeyiz...

Bir türk şairi:

"Vay Dante! Senmisin koca dahi i müfteri,, diyerek Danteyi iftiracı bir dehaya malik gösteriyor... Buna sebep İtalyan şairinin islâmiyetin müessisini cehennemlik göstermesidir... Hz. Muhammed Dantenin cehennemine girebilmek için gereken suçları işlediği ve Dante de bunları belirttiği için hiç bir zaman iftiracı olamaz.. Çünkü Dantenin cehennemi islâmiyetin cehennemi değildir.. Türk şairinin bunu göz önünde bulundurması gerekirdi.

Ben, sağduyu sahibi bir müslümanın İtalyan şairini bundan dolayı mahazeye kalkışacağını zannetmiyorum.. Biz ilâhi komediyi okurken hırs ve şahsiyetten sıyrılarak sanat kılıfına bürünecek olursak kendimizi dalâlete düşmekten bir dereceye kadar kurtarmış oluruz.. Bir Hristiyan; milletler arasında dini ve medenî nifaklar doğuran insanların kimler olduğunu sorduğumuz zaman, alacağımız listenin başında Hristiyanlığı batıl kılan dinin müessisinin bulunmasından tabii bir şey olamaz.

Nurettin Özdemir

Gençlik için...

Yazan : C. A.

Namus, iffet, şeref, haysiyet, fazilet, asalet, necabet, fedakârlık, feragat, samimiyet, nezahet, nezaket gibi ahlâki vasıflarla techiz edilemeyen bir gençlikten gerek siyasi, gerek idari bakımdan bu memleket hayır umarsa aldanmış olur...

Demokrasiden en büyük fayda bekleyen bu memleketin gençliğinde ahlâk, kültür çok kuvvetli, çok zengin olmalıdır. Ferden karakteri, ahlâki zafırlar, mariz bir gençliğin ekseriyet teşkil ettiği bir memlekette demok-rasi anarşiden kurtulamaz...

Vatansever, millete vefalı, büyüğüne saygılı, küçüğüne şafkatli, ailesine, ananesine hürmetli bir gençlik yetiştirmek bu memleketin en büyük emeli olmalıdır...

Sokak gençliği, kahve gençliği, sinema, tiyatro gençliği yerine ev gençliği, aile gençliği, kulüp gençliği, kütüphane gençliği, salon gençliği lâzımdır...

Bobsitil, lüks, fantezi, sefihi,

kumarbaz, sarhoş, iç varlığı düzensiz, bir gençlik diyarında huzur, emniyet, müstakâr bir rejim, idare kurulamaz. Ve bir vatan bu şekildeki gençlikle paydar olmaz!...

Gençliği başı boş bırakmaya gelmez. Trabzon sokaklarındaki avarseser dolaşır görülen gençleri dizgin altına almak memleket hesabına çok iyi bir başarı olacaktır.

C. A.

Her çocukta vatanın ruhu gizlidir. Bir fazla çocuk vatan için verimli bir tarla, yıkılmaz bir kale ve işleyen bir fabrikadan daha değerlidir.

Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Kurumu

HALKEVİ HABERLERİ

ATATÜRKÜN ÖLÜM YILDÖNÜMÜ

Atatürkün ölüm yıldönümüne tesadüf eden 10-11-947 pazartesi günü evimiz salonunda ebedi şefi anma töreni yapılmıştır. Seçkin ve kalabalık vatandaşların iştirak ettiği bu törende Atatürkün aziz hatırasına hürmeten yapılan saygı-susmasından sonra Dil Edebiyat Kolu Başkanı Mehmet Atay Büyük ölünün hayatı ve yüksek şahsiyeti hakkında bir konuşma yapmış ve muhtelif müesseseler ve teşekküllerin gönderdikleri çelenkler önde olduğu halde garnizona gidilmiş ve Atatürkün Büstü önünde yapılan merasimden sonra çelenkler Büste konmuştur.

BİR TOPLANTI

Büyük ve dahi kurtarıcı Atatürkün şahsına ve eserine dil uzatmak küstahlığında bulunan bazı bedbahtların yayınları karşısında bütün Yurtta olduğu gibi Trabzonda da büyük bir asabiyet uyanmakta ve bilhassa gençliğin haklı fevranile karşılanmaktadır. Bu yolda yapılan neşriyatı takbih

maksadile Evimizde 19-11-947 gününü yapılan toplantı büyük bir ilgi ile karşılanmış ve Dil Edebiyat Kolu Başkanı Mehmet Atayla diğer kol mensupları tarafından söylevler verilmiştir.

BALO VE AİLE

TOPLANTILARI

İçtimai hayatın gelişmesi konusu üzerinde ilgili çalışmalar 947 yılında geniş ölçüde yapılmıştır.

Evimiz salonunda yapılan aile toplantıları büyük bir alâka ile karşılanmaktadır. 947 yılının 11 inci ayında şehrimizde bulunan ses sanatkarı Mustafa Çağlar ve arkadaşlarının iştirak ettiği aile toplantısı pek alâkalı olmuştur. Cumhuriyet Bayramı münasebetile verilen balo ve Yılbaşı balosu muhitte takdirle karşılanmıştır. Muhtelif eğlencelerle geç vakitle re kadar devam eden balolara kalabalık çiftler iştirak etmiştir. Bundan başka 947 yılı son ayında Kızılay tarafından salonlarımızda bir Balo verilmiştir.

KÜTÜPHANE

Evimiz kütüphane salonu gece gündüz okuyuculara açık bulundu-
rulmuştur. Bilhassa öğrencilerin
devamlı surette istifadelerini te-
min hususunda her türlü tedbir
alınmıştır. Son üç ay içinde kü-
tüphanede 860 kadar kişi muhtelif
kitap ve dergi okumuştur.

Halkevi çalışmaları

Evimizin spor kolunun 947 çalış-
maları geçen senelerden daha çok ve-
rimli olmuştur. Her ay muntazaman
teşvik müsabakaları yapılmış ve genç-
liğin spora karşı alâkası teşvik edil-
miş olmaktan başka Halkevine ilgi-
leride sağlanmıştır. Spor kolumuz 1947
yılında Trabzonda ilk defa olmak üz-
re 20 kilometrelik bir koşu tertip et-
miş ve Boks müsabakaları yaptırmış-
tı. 4.11.1947 Pazar günü 3000 metrelik
Atatürk koşusu tertip etmiş bu ko-
şuyu müsabakaya katılanların hepsi
ikmal etmiş birinciliği Doğan Gençlik
kulübünden Miraç Alkış ikinciliği İdman
gücü Kulübünden Ömer Topal üçüncülü-
ğü İdman gücü Kulübünden Yusuf Kurşun
kazanmışlardır. Derece alan gençlere
Halkevi Başkanı Kemal Kefeli tarafın-
dan hediyeleri verilmiştir.

Spor idarecileriyle sağlık uzman-
larının murakabesi altında yapılan bu
sporlardan başka evimiz spor kolu ta-
rafından Pehlivan güreşleri tertip edil-
miş ve ayrıca ilk defa olarak salon
tenisi "Ping Pong" müsabakaları
yapılmıştır. Yenilen çekilme usu-
lu ile tertip edilen bu müsabakalarda
birinciliği İdman gücünden Rahman Şe-
ber ikinciliği İdman gücünden Mehmet
Karşlık azanmışlar ve derece kazanan
bu arkadaşlara evimiz tarafından birer
hediye verilmiştir. Bu müsabakalar
büyük bir alâka ile takip edilmiştir.

Kurslar

948 yılında daha geniş faaliyete
geçen halk dersaneleri ve kurslar
kolumuz 947 yılı içinde birbuçuk ay
devam etmek üzere bir İngilizce kursu
açmıştır. Kadın ve erkek pek çok
vatandaşın devam ettiği bu kurs İn-
giliz Kültür Heyetinden bir zat tara-
fından idare edilmiş bilahar İngiliz
konsolosluğu tercümanı tarafından
yürütülmüştür. 948 senesi ilk ayında
Fransızca, daktilo gibi kurslar açıldı-
ğı gibi müzik ve sanat kurslarında
açılmıştır.

Trabzonun Kurtuluş

Yıl dönümü

Şimdiye kadar yapılmamış olan
Trabzonun Kurtuluş Yıl dönümünün bu
yıl büyük bir törenle kutlanması ka-
rarlaşmış ve bu işin gerektirdiği diğer
hazırlıklar ikmal ve programı tanzim
için seçilen heyet faaliyete geçmiş-
tir. 24 Şubat gününe rastlayan kur-
tuluş gününün manâlı ve iyi bir şekilde
kutlanacağı ümit edilmektedir.

Sosyal Yardım Kolu

Evimiz Sosyal Yardım Kolu fa-
aliyetlerine devam etmektedir. Şeh-
rimizde muhtelif sağlık müessesele-
rinin ücretsiz hasta kabul etmelerini
nazarı itibare alan bu kol yardımla-
rını bilhassa fakir hastalara ilâç yar-
dımı hususuna teksif etmiş ve bu yolda
geniş ölçüde reçete yaptırmak suretile
yararlı olmağa çalışmıştır. Ayrıca
Evimize muracaat eden Hastaların
branşlarına göre ücretsiz muayeneleri
mütehassıs doktorlarımız tarafından
yapılmıştır.

Bugün çıkmakta olan Halkevi dergilerinin listesi

Derginin Adı	Çıkaran Halkevi	Kaç günde Bir çıktığı
Taşpınar	Gaziantep	2 ayda bir
Çorumlu	Çorum	ayda bir
Doğuş	Kars	ayda bir
Erciş	Koşerli	onbeş günde bir
Fikirler	İzmir	iki ayda bir
Gediz	Manisa	onbeş günde bir
Görseller	Adana	ayda bir
Halken	Eskişehir	ayda bir
İnönü	Denizli	ayda bir
İnan	Trabzon	ayda bir
Karadoğ	Diğar b kir	ayda bir
Karacelmas	Zonguldak	onbeş günde bir
Kaynak	Balıkesir	ayda bir
Konya	Konya	onbeş günde bir
On dokuz mayıs	Samsun	onbeş günde bir
Taşpınar	Afyon	ayda bir
Türk Akdeniz	Antalya	ayda bir
Ün	İsparta	ayda bir
Uludağ	Bursa	ayda bir
Yeni Türk	Emirözü	ayda bir
Halk bilgisi haberleri	Emirözü	ayda bir